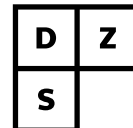

MOZAIKA

ČTVRTLETNÍK DZS O MEZINÁRODNÍM VZDĚLÁVÁNÍ / LÉTO 2020

**Ochrana
životního
prostředí**

Kalendář akcí

září

Akreditace do programu Erasmus+

DZS pořádá informační semináře pro žadatele o akreditaci v programu Erasmus+ na období 2021–2027. Nově se tato možnost týká sektoru vzdělávání dospělých, školního vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy.

www.naerasmusplus.cz

září–listopad

Semináře pro vzdělavatele dospělých

Český tým EPALE pořádá na podzim semináře a workshopy na téma *Jak vzdělávat dospělé (nejen) v onlajnu*. Uskuteční se v Hradci Králové (3. 9.), Praze (10. 9.), Brně (15. 10.) a ve Zlíně (26. 11.).

www.dzs.cz/cz/epale

1. října

Evropský sbor solidarity

Termín pro podávání žádostí o grant pro dobrovolnické projekty, solidární projekty, stáže a pracovní místa. Projekty musejí začít v období 1. 1. – 31. 5. 2021

www.sborgsolidarity.cz

Online kurz EPALE lektorské dovednosti II

Kurz je vhodný především pro mírně pokročilé lektory. Účastníci se naučí sestavit vzdělávací akci, která kombinuje prezenční i distanční formy výuky. Zjistí také, jak připravit jednoduchý online kurz s gamifikačními prvky.

<https://kurzy.epale.cz/>

MÁME OTEVŘENO! Info Desk DZS

Otevírací doba:
9–17 (po–čt), 9–15 (pá)

Na Poříčí 4, Praha 1
☎ 221 850 100
✉ info@dzs.cz

10.–25. října

#CodeWeek

Zapojte se do Evropského týdne programování, jehož cílem je zábavným a aktivním způsobem přiblížit programování a digitální gramotnost každému člověku. Zorganizujte vlastní akci nebo se k nějaké připojte.

www.codeweek.eu

Úvodem

Milí čtenáři, rok 2020 se zapíše do historie jako doba, kdy celý svět čelil nebyvalým výzvám. Jak se nám daří neočekávané problémy řešit, ukáže až čas. Už nyní je ale zřejmé, že se jen tak nevzdáváme. A platí i o světě mezinárodního vzdělávání. Díky neuvěřitelnému nasazení, ochotě a flexibilitě všech zúčastněných se nám podařilo řadu projektů a mobilit zadaptovat na novou situaci nebo dovést do úspěšného konce. Jak zmiňuje kolegyně Lucie Durcová ve vedlejším sloupku, zájem o realizaci projektů spolupráce letos dokonce výrazně stoupl.

Toto číslo Mozaiky se věnuje tématu, které je pro lidstvo také velkou výzvou, a tlak na hledání společného řešení roste. Mezinárodní spolupráce v oblasti vzdělávání může přitom sehrát zásadní roli. Každý rok jsou totiž realizovány tisíce projektů, které zvyšují povědomí o environmentálních problémech a motivují účastníky ke změně životního stylu. Mnoho jich také přispívá k řešení konkrétních problémů ať už na místní, nebo celosvětové úrovni. Jak ale píše Lucie Rychlá v rubrice *Do hloubky*, každá mince má dvě strany a ani program Erasmus+ není výjimkou.

Hledáte-li inspiraci, jak začlenit téma ochrany životního prostředí do mezinárodních projektů, přečtěte si rozhovory s několika koordinátory v rubrice *Jak na to*. Na exkurzi vás tentokrát pozveme na střední školu, která je pojmenovaná po nejznámějším českém rybníkáři, a v rozhovoru s odpadovou odbornicí Janou Půlpánovou se dozvíte, čím se živila po návratu ze studijního pobytu v Belgii.

DZS se také snaží jít příkladem. Už rok jsme členy Asociace CSR a Mozaiku teď nově vydáváme na recyklovaném papíře. Příjemné čtení!

Michal Uhl
náměstek ředitele DZS

Erasmus+ v čase globálních změn

Pandemie Covid-19, která začátkem března výrazně zasáhla do celosvětového dění, se odrazila i na fungování mezinárodních výměnných programů včetně Erasmus+. Ve velmi krátké době došlo k uzavření hranic a zastavení mezinárodní dopravy. Uzavřeny byly také vzdělávací instituce od školek po univerzity včetně knihoven, muzeí a dalších institucí. Činnost mnoha neziskových organizací, které se věnují neformálnímu vzdělávání, byla pozastavena nebo zásadně pozměněna.

Omezení zavedená ve snaze zabránit dalšímu šíření nového typu koronaviru zasáhla tisíce studentů a učitelů. V době vyhlášení nouzového stavu v České republice se v zahraničí nacházelo přes 5000 českých účastníků mobilit, z toho přibližně 4000 byli vysokoškoláci.

V reakci na tuto situaci realizoval Dům zahraniční spolupráce dotazníkové šetření mezi studenty, kterých se pandemií přímo dotkla. Z celkového počtu 1405 odpovědí vyplynulo, že dvě třetiny účastníků zahraničních pobytů Erasmus+ pokračovaly ve studiu nebo stáži online. Z těch, kteří se rozhodli v mobilitě pokračovat, se 59 % vrátilo zpět do České republiky a 41 % zůstalo v zahraničí. Zhruba jedna třetina oslovených studentů svůj studijní pobyt nebo stáž přerušila.

Jak ukazují výsledky našeho průzkumu, vedle propuknutí pandemie Covid-19 ke vzniku nového typu mobility, která může probíhat online bez nutnosti cestovat do zahraničí. Zachování této příležitosti i v době „pokovidové“ bylo předmětem mnoha diskusí na úrovni Evropské komise.

Tento „Erasmus na dálku“ by mohl teoreticky zůstat alternativou pro ty, kteří si chtějí zkusit studium na zahraniční vysoké škole, ale nemohou z různých důvodů

vycestovat. O zavedení virtuálního Erasmusu se ostatně uvažovalo již v minulosti, protože ne všichni studenti mohou fyzicky někam vyjet, ať už z ekonomických, či zdravotních důvodů. Situace s Covid-19 jednání o této možnosti urychluje, protože už nyní mnoho studentů dokončuje svůj zahraniční pobyt online z domova. Zvažuje se také varianta, že by studenti mohli zahájit svůj „výjezd“ online a dokončili by ho fyzicky v zahraničí. Zda se virtuální mobility stanou pevnou součástí programu Erasmus+ je zatím stále jen v jednání.

Přestože současná situace nahrává vzniku virtuální mobility, které jsou ve srovnání s těmi klasickými také „zelenější“, je třeba zdůraznit, že přímou zkušenost se studiem v cizině a adaptací na odlišné prostředí nenahradí ani ten sebelepší online nástroj. Potvrzuje to i naše dotazníkové šetření, ve kterém polovina respondentů uvedla, že se budou v budoucnu opět snažit vyjet na studijní nebo pracovní pobyt do zahraničí.

Pozitivním jevem nouzového stavu a omezení volného pohybu se ukázala být velmi rychlá adaptabilita Evropské komise, DZS i jednotlivých realizátorů projektů a účastníků výjezdů na nový typ online mobility. Přes všechny komplikace, které pandemie Covid-19 způsobila, je zřejmé, že zájem o mezinárodní spolupráci ve vzdělávání přetrvává. Dokazuje to například výrazný nárůst počtu grantových žádostí na projekty strategických partnerství a také snaha koordinátorů úspěšně dokončit již rozběhnuté projekty. Uvidíme, jaké další globální výzvy stanou před programem Erasmus+ v nejbližší budoucnosti. Určitě si s nimi poradíme.

Lucie Durcová
vedoucí komunikačního oddělení DZS

#ERASMUSDAYS

15.-17. října 2020

Co chystáte na #ErasmusDays vy?

www.erasmusdays.eu

Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem. Změny uvedených údajů nebo tiskové chyby jsou vyhrazeny.

MOZAIKA, jaro 2020 • 1. června 2020 • Vychází 4x ročně, rozdává se zdarma
Vydavatel: Dům zahraniční spolupráce • Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1, IČO: 61386839, Evid. č.: MK ČR E 23325, Tel.: +420 221 850 100, E-mail: info@dzs.cz, Web: www.dzs.cz, www.naerasmusplus.cz, www.eurodesk.cz. **Redakce:** Lucie Rychlá. **Foto:** shutterstock.com, istockphoto.com **Grafika:** Hedvika Člupná **Tisk:** AF BKK, s. r. o. **Distribuce:** Casus, Direct Mail, a. s. **Předplatné:** Odebírání čtvrtletníku si můžete objednat na stránkách www.dzs.cz, kde také naleznete zdarma ke stažení elektronickou verzi. Vaše dotazy a připomínky zasílejte na e-mail: redakce@dzs.cz

„Flygskam“ pronikl i do Erasmu

Švédské slovo „flygskam“, které by se dalo do češtiny volně přeložit jako stud z létání, zpopularizovala aktivistka Greta Thunbergová. V poslední době se ale začíná hojně používat i mezi erasmáky. Stále více mladých lidí si totiž uvědomuje negativní dopad létání na životní prostředí a pro cestu do zahraničí volí méně znečišťující dopravní prostředky.

Text: Lucie Rychlá

DO
HLOUBKY

Ochrana životního prostředí a boj proti klimatickým změnám leží na srdci také Bruselu a národním agenturám. V letošní výzvě programu Erasmus+ se tak vůbec poprvé objevila informace, že účastníkům zahraničních výjezdů mohou být proplaceny mimořádné náklady na dopravu, pokud se rozhodnou využít dopravní prostředek s nižšími emisemi uhlíku.

Uhlíková stopa erasmáků

Před vypuknutím pandemie Covid-19 probíhala na půdě Evropské komise, ale i mezi dalšími aktéry vášnivá diskuse na téma „green Erasmus“ – tedy o změnách a opatřeních, která by bylo vhodné zavést, aby se tento populární vzdělávací program stal „zelenějším“. Není totiž pochyb o tom, že účastníci zahraničních studijních pobytů, stáží, dobrovolnických projektů, ale také školení, konferencí a dalších mezinárodních setkání přispívají ke znečištění ovzduší, obzvláště pokud pro svou cestu volí leteckou dopravu. Program Erasmus je v Evropě mimořádně populární. Za třicet let od jeho vzniku se do něj zapojilo přes 10 milionů lidí. Podle profesora Robina Shieldse z Bristolské univerzity je však podíl mezinárodních mobilit na tvorbu skleníkových plynů v globálním srovnání velmi malý, tvoří zhruba jedno procento¹.

Tisíce environmentálních projektů

Program Erasmus+ stejně tak jako Evropský sbor solidarity nebo Kreativní Evropa navíc k řešení environmentálních problémů a klimatických změn velmi napomáhají. Jak uvádí zpráva² holandských vědců Bert-Jana Buiskoola a Marye Hudepohlové, zhruba 19 500 projektů realizovaných v období 2014–2019 se věnovalo právě těmto tématům. Podpořeny byly částkou převyšující 1,8 miliardy eur, což odpovídá 14,2 pro-

centům z celkového rozpočtu přiděleného na tyto programy. Přestože jde o relativně vysoký podíl, Buiskool a Hudepohlová dodávají, že je to méně než navrhovaný cíl 25%. Zlepšení je podle nich potřeba také v oblasti zavádění a dalšího rozvoje osvědčených postupů včetně koordinovaného přístupu jednotlivých národních agentur.

Součástí jejich zprávy je i několik doporučení, jak tyto programy dále „ozelenit“, od poskytování větší finanční podpory na čistou dopravu přes online mobility nebo kombinovanou výuku až po zbudování cenově dostupné dopravní infrastruktury napříč Evropou.

Budoucnost fyzických mobilit

Své představy o budoucnosti programu Erasmus+ představil letos v dubnu také José Manuel Fernández Arroyo, vedoucí oddělení programu Erasmus+ v Evropské komisi. Jako jeden z hostů vystoupil na webináři *Making Higher Education Institution's Exchange and Mobility Greener*, který zorganizovala švýcarská agentura Movetia, SwissCore a Erasmus Student Network. Ve své prezentaci zdůraznil, že fyzické mobility zůstanou nedílnou součástí programu, protože jejich přínos zdaleka převyšuje dopad na životní prostředí. Řešení situace

vidí například ve zvýšení finanční podpory pro využívání udržitelné dopravy. Záznam z webináře, kterého se zúčastnilo 150 lidí, najdete na stránkách www.esn.org/news.

Budoucnost programu Erasmus+ bude záviset na podobě nového rozpočtu Evropské komise pro roky 2021–2027. Jeho schválení nabralo vlivem pandemie Covid-19 zpoždění, a tak bude finalizován až v průběhu německého předsednictví v druhé polovině letošního roku. Původní návrh Evropské komise zmiňoval až dvojnásobné navýšení podpory a v diskusích se počítalo i s „ozeleněním“ programu.

¹ Webinář *Making Higher Education Institution's Exchange and Mobility Greener*, www.esn.org/news

² Bert-Jan Buiskool, Marye Hudepohl: *Effective measures to 'green' Erasmus+, Creative Europe and European Solidarity Corps programmes*, www.eu-roparl.europa.eu/thinktank/en

Věděli jste, že...

1 Doprava

Při přepravě jednoho člověka **letadlem** na vzdálenost jednoho kilometru **vznikne 285 gramů CO₂**, zatímco u vlaku je to pouze 14 gramů. Spočítejte si svoji uhlíkovou stopu (www.uhlikovastopa.cz) a zjistěte, jak ji můžete kompenzovat (www.offsetujemeco2.cz).

2 Energie

Češi patří mezi největší znečišťovatele ovzduší na světě. Na jednoho obyvatele **vyprodukuje 10,2 tun oxidu uhličitého za rok**. Zjistěte, jak můžete ke zlepšení této situace přispět i vy (umenizit.hnutiduha.cz).

3 Odpady

Průměrný Čech vyprodukuje **318 kg odpadu za rok**. Ten se pak nejčastěji spálí, nebo skončí na skládce. Zjistěte, jak správně recyklovat (www.jaktridit.cz) či tvorbu odpadu úplně omezit (www.zerowastecesco.cz).

4 Voda

V roce 2018 spotřebovaly české domácnosti **89,2 litrů vody na osobu a den**, což bylo o 2,1 litru více než v roce 2014. Zjistěte, jak můžete svoji spotřebu vody snížit (www.watercalculator.org) a jaké dopady má dlouhodobé sucho na život v ČR (www.intersucho.cz).

5 Jídlo

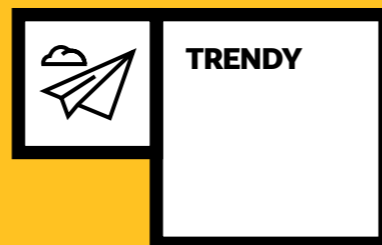
Češi nepatří mezi největší „plýtváče“ potravin v Evropské unii (prvenství patří Nizozemcům), přesto každý z nás **vyhodí zhruba 25 kilogramů jídla ročně**. Často jde přitom o zcela nezávadné potraviny. Zjistěte, jak omezit plýtvání (zachranjidlo.cz).

6 Biodiverzita

V ČR žije odhadem **80 000 rostlinných a živočišných druhů**. Bohužel třetina z nich je v ohrožení a některé druhy jsou dokonce na pokraji vyhynutí. Zjistěte, co podniká na záchranu biodiverzity český stát (www.ochranaprirody.cz) a jak můžete přírodu chránit i vy (malystrazce.cz).

Je to na každém z nás

Planetu Zemi máme jen jednu a starost o její dobro je na každém z nás. Vzdělání v tomto ohledu hraje zásadní roli a mezinárodní spolupráce jeho efekt ještě umocňuje. DZS nezůstává pozadu, ať se to týká propagace inspirativních projektů, nebo provozu samotné instituce.

DZS je členem Asociace CSR

Již rok je Dům zahraniční spolupráce členem Asociace společenské odpovědnosti, která se snaží prostřednictvím dialogu se státem vytvářet a ovlivňovat CSR politiku a agendu udržitelného rozvoje v České republice. Jde o největší iniciativu svého druhu v naší zemi, v současnosti čítá přes 340 členů.

Měníme svět k lepšímu

Členství v Asociaci je pro DZS nejen zdrojem inspirace, jak se zlepšovat v oblasti CSR jako instituce, ale je to také příležitost, jak informovat prostřednictvím této platformy o přínosech mezinárodního vzdělávání. V letošním roce jsme například upozornili na úspěšné projekty z oblasti CSR vzdělávání dospělých nebo radili, jak rozjet vlastní dob-

rovolnické aktivity s podporou Evropského sboru solidarity.

„Uvědomujeme si, že zahraniční vzdělávací pobyty umožňují účastníkům získat důležité zkušenosti pro osobní i profesní rozvoj, mají však také environmentální dopady. V budoucnu se proto chceme mimo jiné zaměřit i na propagaci a implementaci takzvaného Green Erasmu, který je jednou z priorit Evropské komise pro další programové období, a přispívat k rozvoji alternativních forem mezinárodní spolupráce, včetně virtuálních mobilit,“ sdělila ředitelka DZS Dana Petrova.

Více o činnosti Asociace společenské odpovědnosti naleznete na www.spolecenskaodpovednostfirem.cz.

Klimaticky neutrální světadíl

Na konci loňského roku představila Evropská komise nový ambiciózní plán, v němž si klade za cíl proměnit Evropu do roku 2050 na první klimaticky neutrální světadíl. Takzvaná Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal) obsahuje soubor opatření, která mají mimo jiné „chránit, zachovávat a posilovat přírodní kapitál EU a chránit zdraví a blahobyt občanů před environmentálními riziky“. Přejedání na zelenou ekonomiku se dotkne celé řady odvětví, ale Komise zdůrazňuje, že tato transformace bude sociálně spravedlivá. Součástí je proto také iniciativa Evropský klimatický pakt,

Navrhněte vlastní opatření v oblasti klimatu

kteří umožní občanům EU navrhnout vlastní opatření v oblasti klimatu, sdílet informace či realizovat akce na místní úrovni. Do diskusí o ochraně životního prostředí a klimatických změnách se už od začátku roku aktivně zapojují také členové online komunit eTwinning a EPALE (Elektronická platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě). Rakouská agentura OEAD dokonce na platformě EPALE pořádá ve dnech 17.–18. června online konferenci na téma *The role of adult education in fostering environmental awareness and sustainability*. Účast je bezplatná a registrace je možná do 16. června.

Tipy od protinožců

Australská vzdělávací agentura CISaustralia, která již více než dvacet let nabízí vysokoškolákům možnost vyjet do zahraničí na krátkodobé studijní nebo dobrovolnické pobyty a stáže, vydala ilustrativní publikaci s tipy na ekologicky šetrné cestování. Dvacetistránková brožura *Green Book: Tips & Resources for Sustainable Learning Abroad* poskytuje studentům konkrétní rady, jak při cestě do zahraničí postupovat co nejohleduplněji k životnímu prostředí. Publikace je rozdělena na tři části – co zvážit před cestou, jak se chovat během pobytu v cizině a co dělat po návratu domů. Zahrnuje informace o tom, jak kompenzovat uhlíkovou stopu při cestě letadlem, jak omezit tvorbu odpadu, jak se stravovat, jak pomáhat s ochranou přírody v místě pobytu nebo jak dlouhodobě změnit svůj životní styl.

Oblíbené téma evropských projektů

Zhruba 5400 vzdělávacích projektů podpořených z programu Erasmus+ v období 2014–2020 se zaměřilo na téma ochrany životního prostředí, klimatu či rozvoje „zelených“ dovedností. Do celé řady z nich byla zapojena také Česká republika. Místní vzdělávací instituce a další organizace pak koordinovaly téměř 150 takovýchto projektů. Mnoho jich získalo známku kvality, a mohou tak sloužit jako inspirace dalším zájemcům o realizaci projektu v této oblasti. Seznam všech najdete v online databázi Erasmus+ Projects Results, kde lze snadno filtrovat nejen podle témat a zemí, ale také podle typu projektu či roku financování. Ochrana přírody, péče o krajinu či udržitelný rozvoj byly zcela jistě předmětem spousty dalších projektů, které se ale primárně zaměřily na jinou oblast. Zjistěte, čemu se věnovaly školy ve vašem kraji nebo na druhém konci Evropy.

Rok 2020 je v eTwinningu věnován klimatickým změnám a výzvám spojeným s ochranou životního prostředí a udržitelným rozvojem. Evropská komise si totiž plně uvědomuje, že se dnešní děti musí naučit žít udržitelným způsobem, aby jednou jako dospělí dokázaly rozsah klimatických změn a dalších environmentálních problémů zmírnit.

Dům zahraniční spolupráce s ambasadory eTwinningu vytvořil za tímto účelem v nástroji padlet nástěnku pro české učitele, kde mohou sdílet své nápady na aktivity zaměřené na ekologickou výchovu. Nástěnka je rozdělena do osmi kategorií, které zahrnují témata jako odpady, živočišné a rostliny, klimatické změny, ekologické cestování nebo odpovědné spotřebitelské chování.

Na stránkách www.etwinning.net v sekci *Nechte se inspirovat* najdou učitelé také ně-

kolik projektových balíčků, které poskytují podrobný návod, jak realizovat eTwinningový projekt právě na téma ochrany životního prostředí. Patří sem třeba balíček *Jedneme s ohledem na budoucnost* vhodný pro žáky ve věku 14–16 let nebo balíček *Vraťte se k přírodě*, který obsahuje aktivity pro lepší porozumění příčinám a důsledkům klimatických změn. Pro děti předškolního věku je určen například balíček *Příroda je má kultura*, který jim umožní poznat a ocenit prostředí, ve kterém žijí.

Učitelé, kteří chtějí problematiku klimatických změn sami lépe pochopit a následně zajímavým způsobem prezentovat ve své třídě, se mohou registrovat do bezplatného online kurzu *Addressing the Global Climate Crisis in Your Classroom*, který je dostupný na platformě School Education Gateway.

Know-how pro učitele

Rozkvět bioekonomiky

V roce 2017 podpořila Evropská unie čtyřletý projekt Bloom zaměřený na zvyšování informovanosti o bioekonomice – relativně novém, ale dynamicky se rozvíjejícím oboru, který využívá obnovitelné přírodní zdroje k produkci potravin, materiálů a energie. Projekt byl financován z programu Horizont 2020 a vzniklo díky němu pět komunikačních center v různých zemích Evropy. Každé z nich se zaměřilo na zpracovávání a šíření informací o konkrétní oblasti bioekonomiky včetně zemědělství, bioplastů nebo inovativních výrobků ze dřeva. Realizovali vzdělávací workshopy pro širokou veřejnost a vytvořili také speciální online kurz pro učitele *Boosting Bioeconomy Knowledge in Schools*, který je zdarma dostupný na platformě European Schoolnet Academy. Podrobně seznamuje zájemce o možnostech uplatnění tohoto odvětví ve výuce i v běžném životě. Praktickou inspiraci najdou učitelé také v tzv. *Bloom School Boxu*, který nabízí výběr aktivit vhodných pro výuku v přírodovědných předmětech. Tento balíček digitálních učebních materiálů vznikl na základě poznatků expertů zapojených do projektu a byl doplněn o další nápady, kterými přispěli učitelé z celé Evropy v rámci soutěže *Teach Bioeconomy*. Žáci se díky nim dozvědí o výhodách kompostování, vyzkoušejí si výrobu biopaliva nebo zjistí rozdíly v zateplování s použitím bio nebo materiálů. Více o projektu najdete na stránkách bloom-bioeconomy.eu.

Interpretace přírodního dědictví

Na potřebu lepšího vzdělávání v oblasti zachování přírodního a kulturního dědictví, jeho aktivní ochrany a vysvětlování jeho významu a hodnoty reagoval projekt Střediska ekologické výchovy SEVER Horní Maršov – *Jak na interpretaci přírodního a kulturního dědictví?* Projekt byl uskutečněn v letech 2016–2018 a kromě členů této neziskové organizace se do něj zapojili také zaměstnanci vzdělávacího střediska Haus des Wassers v národním parku východního Tyrolska Hohe Tauern a zástupci sítě EUROPARC Federation (Federace přírodních a národních parků v Evropě). Vzhledem k tomu, že před realizací projektu neexistoval v České republice žádný ucelený kurz, který by vzdělával klíčové pracovníky působící v oblasti ochrany životního prostředí a cestovního ruchu o významu zachování přírodního a kulturního dědictví, zaměřilo se středisko SEVER Horní Maršov právě na zlepšování interpretačních a komunikačních dovedností lektorů, metodiků a odborných garantů v oblasti kulturního a přírodního dědictví. Na základě poznatků ze zahraničních seminářů u partnerských organizací sestavili Severočeši vlastní kurz o interpretaci kulturního a přírodního dědictví pro pracovníky v oblasti šetrného turismu. Během léta 2017 a 2018 pak zorganizovali ještě několik interpretačních programů pro laickou veřejnost. V roce 2019 získali za tento projekt Cenu DZS v kategorii Erasmus+ vzdělávání dospělých.

EduChange: vzděláním ke změně

Vytvářet výukové aktivity pro středoškoláky o dopadech klimatických změn na koloběh vody ve městech má za cíl projekt *EduChange – Making knowledge together* katedry rozvojových a environmentálních studií přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, do kterého jsou už třetím rokem zapojeni také studenti z univerzit v Utrechtu (Nizozemí), Trondheimu (Norsko) a Valletě (Malta). Společně zkoumají, jak klimatické změny ovlivňují fungování těchto čtyř měst a hledají řešení pro jejich problémy spojené s vodou – Olomouc a Trondheim trápí časté povodně, Valletu nedostatek pitné vody a Utrecht se obává zvyšování hladiny moře a zasolování zemědělské půdy. Získané zkušenosti a výsledky ze setkání v partnerských městech se zapojení studenti snaží následně přenést do vzdělávacích aktivit či her pro středoškoláky. To je také přidaná hodnota celého projektu. Kombinace akademické práce se zahraničními partnery a prezentování odborných poznatků přístupnou formou mladší generaci totiž ještě lépe připravuje studenty na jejich budoucí profesní dráhu. Kromě prohloubení znalostí o dopadech klimatických změn se navíc všichni zúčastnění zlepšili i v používání celé řady digitálních nástrojů, jako jsou StoryMaps, mobilní mapování nebo terénní výzkum. Projekt je realizován s podporou programu Erasmus+. Všechny učební materiály, které v rámci projektu vzniknou, budou volně dostupné na www.educhange.net.

Zemědělství vs. ochrana přírody

Hledání rozdílů mezi ochranou přírody a intenzivní zemědělskou produkcí bylo předmětem dvouleté spolupráce Střední školy zahradnické a zemědělské A. E. Komerse, Děčín-Libverda a dvou obdobně zaměřených středních škol ve Španělsku a Dánsku. Žáci i učitelé se seznámili s faunou a flórou národních parků a chráněných krajinných oblastí partnerských zemí a zjistili, jaký vliv má na jejich ekosystém intenzivní zemědělská výroba. Spolupráce mezi školami probíhala prostřednictvím virtuálních a vzdělávacích aktivit. Žáci nejprve připravili prezentace o chráněných oblastech a zemědělství ve svém regionu, poté každá škola zorganizovala pětidenní návštěvy s pestřím vzdělávacím programem. Děčínští pozvali své partnery na prohlídku místní zoo, do národního parku České Švýcarsko nebo na ekofarmu. Společně také mýtili invazivní druh borovice a vypouštěli plůdky lososa do říčky Kamenice. Španěle zorganizovali prohlídku Granady včetně proslulého palácového města Alhambra, ale také výlet do národního parku Sierra Nevada nebo rezervace mokřadů Charca de Suaréz. Žáci si mohli prohlédnout i obří skleníky na pěstování rajčat. V Dánsku zase navštívili vikingské muzeum a projeli se lodí po Kodani. Zaměřili se však hlavně na exkurze do rodinných farem s volným chovem skotu, prasat a slepic. Vyzkoušeli si dojení tradičním způsobem, ale viděli i velkou farmu vybavenou nejmodernějšími dojícími automaty.

Ilustrace: Eva Pilnaj Žížková

Odpadní vodou proti suchu

Během letních prázdnin roku 2019 se do malebné vesnice Merboltice v Českém středohoří (mezi Děčínem a Českou Lípou) sjelo deset dobrovolníků z Česka i ze zahraničí, aby místnímu spolku Hvozď pomohli s realizací projektu *Capturing Water for Life*. Projekt byl finančně podpořen z programu Evropský sbor solidarity a jeho hlavním cílem bylo vybudovat kořenovou čističku odpadních vod. Spolek totiž ve vesnici spravuje rozsáhlý areál zahrad, luk a lesů, které obhospodařuje podle principů permakultury. „Spousta lidí z měst si nedokáže představit reálnou práci s materiálem, jako je hlína, rostliny nebo kámen, voda. Tady u nás si na všechno sáhnou a vytvoří z toho smysluplný výstup, který je užitečný a je klíčový pro zachování produkčního hospodářství,“ popsal Lukáš Pilnaj, koordinátor projektu.

Dobrovolníci přijeli do severních Čech z Rumunska, Itálie, Francie, Španělska nebo ze Slovenska. Přihlásili se přes online data-

bázi Sboru solidarity a program jim následně uhradil výdaje na dopravu, ubytování (na místní farmě), stravu, zdravotní pojištění i malé kapesné.

„Organizačně to byl náročný projekt, potřebovali jsme spolupracovat s bagristou, dovážkou stavebního materiálu a technickým specialistou na kořenové čističky. Zároveň jsme museli koordinovat skupinu dobrovolníků a šikovně je motivovat. Museli jsme hodně improvizovat, ale dopadlo to dobře a na další projekt jsme si sehnali víc lidí do organizačního týmu,“ vysvětlil Pilnaj.

Postavit ve vesnici kořenovou čističku se nakonec podařilo a dobrovolníci odjeli z Merboltic nejen se spoustou nových zkušeností a zážitků, ale také s odhodláním realizovat podobný projekt i jinde. „Několikrát jsme už od účastníků obdrželi dotazy na parametry nebo na druhy rostlin s čistícími účinky,“ doplnil Pilnaj.

Čistička zavlažuje sad

Kořenová čistička recykluje odpadní vodu, kterou je následně zavlažován například místní sad. Voda je tak opětovně a účelně využívána, a dochází tak i k minimalizaci nákladů. Čističku si navíc mohou na vlastní oči prohlédnout i účastníci různých kurzů a přednášek, které spolek Hvozď během roku pořádá.

Projekt *Capturing Water for Life* ale není jediným, který spolek s podporou programu Evropský sbor solidarity realizoval. S pomocí zahraničních dobrovolníků se mu také podařilo vybudovat „jedlý park“. Několika jedincům nabízí i dlouhodobou spolupráci, během níž mají možnost proniknout hlouběji do tajů ekologického zemědělství, permakultury a tradiční řemeslné výroby. Během několikaměsíční spolupráce se také více osamostatní, zlepšili se v týmové práci, kreativním myšlení a proaktivním přístupu k řešení různých výzev. **LR**

Ochrana přírody na tři způsoby

Text: Lucie Rychlá

Foto: PĚF MUNI

Téma ochrany životního prostředí se dá ve vzdělávacích projektech pojmout mnoha způsoby, což ostatně dokazují i vybrané příklady z praxe publikované v celém tomto vydání Mozaiky. Zjistěte, kde našli svou inspiraci a také partnery koordinátoři několika projektů finančně podpořených různými mezinárodními programy. S jakými výzvami se setkali a co se jim podařilo?

Naše otázky

- ❑ Co je hlavním cílem projektu?
- ❑ Jak vás napadlo právě toto téma?
- ❑ Jak a kde jste našli své partnery?
- ❑ Co považujete za největší úspěch projektu?
- ❑ Co pro vás bylo naopak největší výzvou a jak jste se s ní vypořádali?
- ❑ Co je/bude hlavním výstupem projektu?

FONDY EHP

PROJEKT:
Cool Science – terénní kurz polárního výzkumu (2019–2021)
 KOORDINÁTOR V ČR:
Jan Kavan, Masarykova univerzita, Brno
 PARTNERSKÁ ZEMĚ:
Island

1 Projekt Cool Science umožňuje studentům vystoupit z lavic přednáškových sálů a zapojit se do skutečné vědy. Studenti se zapojí do běžícího výzkumu, včetně přípravy na terénní práce, zpracování získaných dat a vzorků, a budou pomáhat i s psaním článků a jejich publikací – to vše v atraktivním prostředí Islandu a s místními odborníky a studenty. Projekt se tematicky věnuje klimatologii, hydrologii, geomorfologii a glaciologii se zaměřením na specifické polární prostředí.

2 V minulosti jsme podobný projekt realizovali se spolupracovníky v Norsku a velmi se osvědčil. Masarykova univerzita navíc provozuje výzkumnou stanici Johanna Gregora Mendela v Antarktidě, kam se mají nejlepší studenti šanci dostat. Tento projekt tedy slouží i pro testování metod a výzkumných postupů, které pak mohou být použity právě v Antarktidě.

3 Vlastně to byla šťastná náhoda – setkání bývalých spolužáků z univerzity na jedné konferenci. S kolegyní Pavlou, která se hned po společných studiích vydala na Island a už tam zůstala natrvalo, jsme zjistili, že máme podobné vědecké zájmy a vymysleli společný projekt.

4 Věřím, že největší úspěchy projektu jsou teprve před námi. Vzhledem k současné nepříznivé epidemiologické situaci a z ní vyplývajících omezení v cestování jsme byli nuceni hlavní akci celého projektu odložit. Společný terénní kurz na Islandu se tak uskuteční až příští léto.

5 Největší výzvou pro nás zatím určitě bylo nevlídné islandské počasí, které provázelo přípravnou cestu na terénní lokalitu loni v srpnu. Kromě neustávajícího deště nás sužoval i silný vítr.

6 Jedním z hlavních výstupů projektu bude zpráva z průběhu terénního kurzu, která bude obsahovat i doporučení a nápady pro případné pokračování podobných aktivit. Kromě toho se uskuteční dvě mezinárodní studentské konference, kde studenti seznámí odbornou veřejnost se svými výsledky. Pro studenty bude asi nejdůležitějším výstupem společná vědecká publikace, nové kontakty a zkušenosti získané na Islandu. Výstupy budou přístupné na stránkách <https://cool-science.webnode.cz>

eTWINNING

PROJEKT:
Eco-house challenge (2019)
 KOORDINÁTOR V ČR:
Hana Vaněčková, SPŠS Josefa Gočára, Praha
 PARTNERSKÁ ZEMĚ:
Francie

1 Smyslem projektu bylo ukázat žákům hlavní kritéria, která je třeba zohlednit při navrhování a stavbě Eco-logického a Eco-nomického domu. Zjistili, jak na sebe tyto faktory navazují při návrhu a výstavbě domu – od výběru vhodného pozemku přes návrh dispozice domu až po samotnou realizaci (studenti vyráběli model domu v měřítku 1 : 50 a jeho vybavení tiskli na 3D tiskárně). Dalším cílem bylo zlepšit se v angličtině, týmové práci na dálku nebo v prezentačních dovednostech.

2 Původně jsem hledala partnerskou školu pro projekt v oblasti geografických informačních systémů se zaměřením do stavebnictví, což se mi dlouho nedařilo. Nakonec jsme se

našli s partnerskou školou, která se zabývá technickým vybavením budov. Díky rozdílnému zaměření našich škol jsme se v projektu dobře doplňovali.

3 Partnery z francouzského technického lycea jsme našli během eTwinningové konference v Jerevanu, kterou organizoval DZS pro učitele na jaře 2018. Vyhledání partnerské školy obdobného zaměření, jako je naše stavební průmyslovka, se tím zjednodušilo. Jinak by to asi bylo velmi obtížné.

4 Za úspěch považujeme, že se z žáků na obou školách stal skutečný tým, který projekt úspěšně dokončil. Od DZS jsme za jeho realizaci získali Národní cenu kvality a také European Quality Label. Z profesního hlediska byla naším největším oceněním možnost vystoupit na loňské konferenci GIS Esri, která je největším oborovým setkáním geoinformatiků v ČR.

5 Velkou výzvou bylo sladění komunikace, neboť práce jednoho týmu navazovala bezprostředně na odpovědi toho druhého. Když jeden tým včas nereagoval, nemohl se druhý partner v projektu posunout. Další výzvou bylo zapojení žáků z různých ročníků a správné rozdělení činností tak, aby je mohli na základě svých znalostí plnit. Správu komunikačního portálu Twinspace měli na starost žáci sami, pouze s naší supervizí, čímž si celý projekt vzali za vlastní.

6 Jedním z výstupů je 3D model eco-domu z kartonu a balzy, který je vystavený ve vstupních prostorách naší školy. Projekt je představen na webových stránkách a Facebooku obou škol a také v GIS aplikaci Story Maps. Za nejprestižnější však považujeme prezentaci naší práce na stránkách Konference GIS Esri v ČR.

ERASMUS+

PROJEKT:
RESIFARMS – Resilient Farmlands (2019–2022)
 KOORDINÁTOR V ČR:
Stanislava Bartošová, Český svaz ochránců přírody, Praha
 PARTNERSKÁ ZEMĚ:
Španělsko, Francie, Itálie, Rumunsko

1 Hlavním cílem projektu je budovat a posilovat know-how zemědělců a dalších pracovníků při péči o neproduktivní zemědělskou půdu, aby se podpořilo provádění nejpříměj-

ších a neúčinnějších opatření na ochranu přírody.

2 Téma projektu vzniklo po vzájemné debatě mezi zúčastněnými organizacemi, které problematika ochrany přírody s péčí o pozemky spojuje. Ochrana a rozvoj přírody a biodiverzity v rámci zemědělského hospodaření je téma bezesporu aktuální a potřebné. Impuls zaměřit se na neproduktivní zemědělské plochy vzešel od našich partnerů, kteří mají s přímou spoluprací se zemědělci a hledáním vhodných postupů pro ochranu přírody a krajiny bezprostřední zkušenost (tzv. landstewardship agreements) a cítili potřebu vyvinout nové vzdělávací materiály.

3 Sami jsme byli osloveni ostatními partnerskými organizacemi. Společný projekt v rámci programu Erasmus+ jsme zkusili podat již poněkoličtější a tentokrát to vyšlo. S partnerskou organizací XCN z Katalánska nás pojí dlouholetý vztah, spolupracovali jsme již na několika mezinárodních projektech. Přes ně jsme se pak dostali k ostatním partnerům projektu RESIFARMS.

4 Projekt je spíše na začátku. Zatím proběhlo mezinárodní setkání zástupců partnerských organizací v Katalánsku. Další projektová setkání se uskuteční v závislosti na aktuálních protiepidemických opatřeních. V této etapě vidím jako největší přínos výměnu zkušeností a porovnání situace v jednotlivých zemích a hledání společného jmenovatele pro vhodná opatření k ochraně přírody pro zemědělce. Dále pak diskusi nad podobou materiálů a jejich přípravou.

5 Na projekt jsme obdrželi bohužel méně peněz, než jsme žádali. Finance byly kráceny zejména v oblasti výstupů projektu (dostali jsme cca polovinu požadovaných peněz s tím, že podstatné výstupy musí být zachovány). To vyžadovalo velké úsilí v úpravě projektu a hledání úspor a možností minimalizace nákladů. Dále se s tím musíme průběžně vypořádávat i při samotné realizaci projektu. Velkou výzvou je také aktuální situace v souvislosti s epidemií COVID-19 a omezení cestování. Plánovaný květnový mítink v Rumunsku jsme museli zatím odložit a další závisí na vývoji opatření.

6 Hlavním výstupem budou vzdělávací nástroje (texty, video, znalostní databáze) pro zemědělce a další aktéry starající se o zemědělskou půdu. Materiály budou tvořeny v angličtině, ale následně mohou být využity i v překladu do národních jazyků zapojených organizací.

Po návratu z Belgie jsem měla hlavu plnou nápadů

Text: Lucie Rychlá

Už při studiu na ČZU v Praze rozjela podnik na výrobu zdravých vegetariánských jídel. Inspiroval ji k tomu i roční pobyt s Erasmem na univerzitě v belgickém Leuvenu. Pár let po státnicích založila svou druhou firmu, prostřednictvím které teď radí univerzitám a firmám, jak omezovat tvorbu odpadů a přistupovat odpovědněji k ochraně životního prostředí. **Jana Půlpánová** o sobě tvrdí, že je rebelka, a nebojí se jít příkladem při řešení problémů moderní společnosti. V našem rozhovoru prozradila, v čem pro ni byl pobyt v Belgii formující a proč se rozhodla jít právě cestou Chytrých kaší a bezodpadového životního stylu.

Proč jste se rozhodla jet na studijní pobyt s Erasmem zrovna do Belgie?

Už od střední školy jsem se věnovala ekologii a ochraně životního prostředí a mým dalším zájmem, ve kterém jsem se chtěla vzdělávat, byla zdravá výživa. Shodou okolností jsem narazila na univerzitu KU Leuven v Belgii, kde jsem mohla studovat obojí. Vybrala jsem si předměty, které doplňovaly moje vzdělání v oblasti lidského dopadu na životní prostředí a zemědělství. K tomu jsem chodila na přednášky o potravinách a výživě člověka. Do Belgie jsem odjela v prvním roce magisterského studia a v Leuvenu strávila celý akademický rok včetně letních prázdnin.

V čem vás místní lidé inspirovali?

O Belgičanech jsem si myslela, že jsou taková „psí čumáci“, tedy že se do přátelství s cizinci moc nehrnou a udržují si odstup. To je ale pochopitelné, když se zrovna v Leuvenu střídá tolik studentů a stále někdo přijíždí a odjíždí. Během mého pobytu jsem se však u nich setkala s pomocí a podporou. Obecně jsem měla štěstí na lidi a sprátelila jsem se se studenty ze všech koutů světa. V Leuvenu bylo i dost Čechů a Slováků, všichni jsme se znali a drželi spolu. Líbilo se mi, jak země funguje. Mají vyšší životní úroveň, než je v České republice. Města jsou přizpůsobená pro cyklisty, spousta lidí tam také běhá a myslím, že velice dobře kombinují „french fries“, pivo

a sport. Líbilo se mi, že tam děti i důchodci mluví plynule anglicky. A nejen anglicky, místní totiž běžně mluví třemi jazyky.

Jela jste do zahraničí na delší dobu poprvé, nebo jste už měla podobnou zkušenost z dřívějška? Čeho jste se nejvíce obávala a potvrdily se nakonec vaše obavy?

Než jsem jela do Belgie, tak už jsem byla zvyklá žít si podle sebe a taky se o sebe postarat. Od mala jsem byla samostatná a zvládala nová prostředí, takže jsem neodjížděla s žádnou obavou. Věděla jsem, že to tam nebudu mít lehké, protože jsem neuměla anglicky na moc dobré úrovni, a že si budu muset najít brigádu. Ale také jsem věděla, že to zvládnou, a těšila jsem se na nové prostředí a zkušenosti.

V čem pro vás bylo studium v Belgii formující?

Do Belgie jsem jela se záměrem naučit se lépe anglicky, chodit na zajímavé předměty a hodně se toho naučit, ale taky užít si párty a vydělat si tam peníze. Musím říct, že jsem si to maximálně užila, cestovala jsem po Belgii i do okolních zemí. Poznala jsem lidi různých národností, zkusila si práci jako uklízení domácností, focení aktů, výpomoc v restauraci nebo vedení lekcí jógy. Díky našetřeným penězům jsem nemusela po návratu do Prahy hledat další brigády, a měla tak prostor pro

Jana Půlpánová studovala na České zemědělské univerzitě v Praze, kde se nejprve zaměřila na obor Udržitelné využívání přírodních zdrojů a následně na problematiku odpadů a jejich využití. Během magisterského studia strávila rok na univerzitě KU Leuven v Belgii v rámci programu Erasmus. Nyní podniká – prodává Chytré kaše JAPŮ (www.japu.cz) a univerzitám a firmám nabízí poradenské služby v oblasti odpadového hospodářství a odpovědného přístupu k životnímu prostředí (www.envirostyl.cz). Podívejte se na její online výstavu o odpadech na www.fromecoist.art.

seberealizaci. Začala jsem studovat obor Odpady a jejich využití, na což jsem se vyloženě těšila. Založila jsem studentský klub SPOLU na ČZU a začala s výrobou zdravých vegetariánských a vegetariánských jídel JAPŮ PAPŮ, která jsem dodávala do bufetů na fakultách. Byla to hodně intenzivní doba, na kterou moc ráda vzpomínám.

Z vašeho životopisu je naprosto jasné, že ochrana životního prostředí je vaší vášní. Kdy se u vás tento zájem projevil a co bylo tím prvotním popudem?

Co bylo prvotním popudem, úplně nevím. Možná to, že když jsem jako malá zjistila, že splachuji záchod pitnou vodou, tak mi to přišlo jako plýtvání. Na základní škole jsem lezla na kontejnery a koukala dovnitř. Za střední školu jsem si vybrala zemědělství v Chrudimi, obor Ekologie a ochrana životního prostředí. Věnovat se ochraně přírody ve spojení s přímým dopadem člověka mi dávalo smysl velice brzo. Na vysokou jsem šla s tím, že se chci stát podnikovou ekoložkou a řešit dopad firem na životní prostředí, což se na konec částečně stalo.

Proč jste se nakonec rozhodla jít ve své kariéře právě cestou zero waste a zdravých kaší?

Po návratu z Belgie jsem měla hlavu plnou nápadů a chuť je realizovat, takže jsem neměla čas na hledání práce. Semlelo se to tak nějak samo, i když mé začátky byly plné punku a improvizace. Po škole jsem se snažila pokračovat v tom, co mě bavilo. Kromě vaření čerstvých jídel JAPŮ a později Chytrých kaší, jsem ještě vedla lekce jógy, účastnila se akceleračních programů na podporu podnikání, chodila na networkingové akce. Byla jsem stále v jednom kole a bylo to úžasný. Dělal jsem, co mě bavilo, a nepřemýšlela o tom jako o kariéře.

Na začátku letošního roku jste letěla dobrovolničit do jihovýchodní Asie na ostrov Sumatra. Co konkrétně jste tam dělala?

Před dvěma lety mě oslovila zástupkyně spolku Prales dětem, jestli bych jim mohla udělat přednášku na téma zero waste. Přednáška byla super a publikum úžasné. Tolik lidí, kterým bylo vše, co jsem říkala, blízké a chtěli se

Dělám, co mě baví

dál rozvíjet, jsem moc často na přednáškách nemívala. Chtěla jsem proto spolek poznat lépe a zažít jejich dobrovolnický program. Na Sumatře jsem s nimi pomáhala necelé dva týdny v rezervaci u národního parku Gunung Leuser. Udržovali jsme tam cesty a poznávali místní přírodu. Druhá část pobytu byla na souostroví Pulau Banyak, kde jsme uklízeli pláže od naplaveného odpadu a dřeva. Byla to úžasná zkušenost – viděla jsem orangutany, krokodýly, želvu, jak klade vajíčka, různé kudlanky. Pila jsem vodu z potoka, měla na sobě pijavice a vařila pro dvacet lidí.

Jak plánujete podporovat ochranu životního prostředí do budoucna?

V současnosti dodělávám koncept Ekospinter. Je to sada tipů, jak se chovat více odpovědně k sobě i přírodě. Chtěla bych podpořit přesun osobní odpovědnosti z domácnosti do zaměstnání, tak aby si lidé uvědomili, pro koho pracují – zda svojí činností přírodě pomáhají, nebo ji ničí. Chystám se taky dál rozvíjet činnost své agentury Envirostyl. ☒

Solidarita s přírodou

Text: Lucie Rychlá

Ochrana životního prostředí, péče o krajinu nebo boj proti klimatickým změnám patří mezi oblíbená témata celé řady solidárních projektů, které realizují mladí Češi s podporou programu Evropský sbor solidarity.

Ve výzvách roku 2018 a 2019 se na tuto problematiku zaměřilo 20 z celkového počtu 92 schválených grantových žádostí v České republice. Je to podstatně více než v sousedních státech. V absolutních číslech nás v rámci Evropské unie překonává pouze Itálie a Španělsko s 23, respektive 21 solidárními projekty tematicky označenými „climate action, environment and nature protection“ nebo „rural development and urban regeneration“. Ostatně přesvědčte se sami. Přehled všech projektů podpořených z programu Evropský sbor solidarity najdete na této webové stránce: europa.eu/youth/solidarity/projects.

Třeba odhalíte další zajímavá srovnání.

Jeden z podpořených projektů v České republice se zaměřuje na zlepšení dostupnosti jezera Milada z města Ústí nad Labem. Mladí lidé z Dobrovolnického centra, kteří s nápadem přišli, chtějí ve spolupráci s architekty a místní komunitou najít řešení, jak zbudovat pěší a cyklistické stezky, které tam zatím chybějí. Následně chtějí vydat brožuru, kde by cestu z města k jezeru Milada popsali.

Další schválený projekt nesl název „Finish your plate!“ a jeho cílem bylo přispět k osvětě o problému plýtvání potravinami, a to konkrétně v Olomouckém kraji. Pět nadšenců z přerovské neziskovky Czech Youth Association zorganizovalo neformální setkání a prezentace pro mladé lidi, aby je přiměli k zamyšlení nad vlastním životním stylem. Důležitou součástí projektu byla

také informační kampaň na sociálních sítích a v místním tisku.

Česká mládež má mnoho nápadů, jak přispět k řešení problémů spojených s životním prostředím, a přestože řada solidárních projektů musela být z důvodů pandemie nemoci covid-19 pozastavena nebo jinak upravena, angažovanost mladých neustává. Svědčí o tom i výrazný nárůst v počtu grantových žádostí, kterých Dům zahraniční spolupráce letos obdržel o 82 procent více než loni.

Pokud i vy máte nápad na zajímavý solidární projekt, ať už se týká ochrany přírody, nebo zcela jiného tématu, můžete získat finance na jeho realizaci v třetím kole výzvy, které má uzávěrku 1. října. Zjistěte více o podmínkách registrace na stránkách www.sborsolidarity.cz. ☒

Bez vody to nejde

Text: Lucie Rychlá

Foto: Archiv SŠRV Jakuba Krčína

Střední škola rybářská a vodohospodářská Jakuba Krčína v Třeboni není na poli mezinárodní spolupráce ve vzdělávání žádným nováčkem. Již řadu let spolupracuje například s partnery ve Francii a Norsku. Místní žáci tak mají možnost zjistit, jak se chovají ústřice, platýsi nebo lososi. Nedílnou součástí projektů je i výuka o udržitelné produkci ryb a ochraně vod. O tom nejnovějším nám více prozradila jeho koordinátorka **Jana Harazimová**.

V roce 2018 získala SŠRV Jakuba Krčína téměř 900 tisíc korun z programu Erasmus+ na realizaci dvouletého projektu strategického partnerství, který se zaměřil na akvakulturu, ekologické aspekty udržitelné produkce potravin a na propagaci ryb, mořských plodů a sladkovodních produktů jako dietních a výživných zdrojů jídla pro budoucnost. Velká část peněz byla přitom využita na výjezdy žáků a učitelů do partnerských zemí, tedy Francie a Norska. Projekt, jehož pracovní název je FUTURE (Food from water Used To Urge Revolution in Eating habits), bude dokončen letos v létě.

Trendy v chovu ryb

„Každá země vybrala tři druhy z živočišné nebo rostlinné říše, které chtěla studovat a prezentovat z pohledu jejich významu pro budoucnost. Jednalo se o kapra, amura, raka, lososa, mořskou řasu, mořského ježka, ústřice, zelenou řasu spirulinu, jesetera a akvaponický systém, ve kterém se tato ryba chová,“ vysvětlila Jana Harazimová. „Žáci se naučili mnoho o chovu a pěstování těchto druhů, o moderních trendech v produkci potravin, jako je akvaponický systém a recirkulační jednotka nebo farma na zelenou řasu. Zároveň se seznámili s ekologickými dopady chovu ryb nebo pěstování řas.“

Žáci také testovali chuťové preference jednotlivých národností pomocí senzorické analýzy a zjišťovali, jak velkou část jídelníčku mladých lidí tvoří ryby a výrobky z řas. Během projektu se navíc naučili využívat informační a komunikační technologie – seznámili se s prezentačními aplikacemi, pracovali

s digitálními fotografiemi, vytvářeli QR kódy a zpracovávali statistická data v grafech. Kromě toho si při komunikaci s vrstevníky ze zahraničí procvičili angličtinu.

Jedinečná zkušenost

„Projektovou činnost na naší škole zahájil před mnoha lety náš současný ředitel Aleš Vondrka. Já tu učím deset let a pokračuji teď v jeho šlépějích. Ale asi každý, kdo projekty Erasmus+ dělá, ví, že to není práce jednoho člověka, že je potřeba dobrého projektového týmu a podpory kolegů, aby projekt probíhal bez problémů a výsledky k něčemu vypadaly,“ zdůraznila Jana Harazimová. „Osobně vedu projekty, protože vidím, jak žáci obohacují. Těší mě, když zažijí něco, co by jinak nezažili. Jak mi povídají o karmarádách, které poznali ve Francii a v Norsku, jak si s nimi píšou, dokonce se někteří i navštěvují o prázdninách. Mám radost, když někoho téma projektu chytne natolik, že se mu začne sám věnovat a studuje ho hlouběji.“

Na treboňské škole studují také žáci z rodin s nižšími příjmy a podle Jany Harazimové je pro mnoho z nich zapojení do programu Erasmus+ jedinou možností, jak na vlastní kůži poznat, jak funguje svět za hranicemi České republiky. Některé tato zkušenost osloví natolik, že po dokončení studia vyrazí do ciziny za prací. Uplatňují se například v Norsku, Německu nebo Velké Británii. Pro rodiče žáků je projektová činnost školy také jedním z faktorů, proč na ni své děti zapisují.

Jde to i online

Kromě programu Erasmus+ se škola zapojuje také do aktivit v online komunitě eTwinning.

OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ JE KLÍČOVOU SOUČÁSTÍ STUDIA NA SŠRV JAKUBA KRČÍNA

V RÁMCI PROJEKTU FUTURE NAVŠTÍVILI ŽÁCI AKVAPONICKÉ FARMY NA CHOV RYB V NORSKU

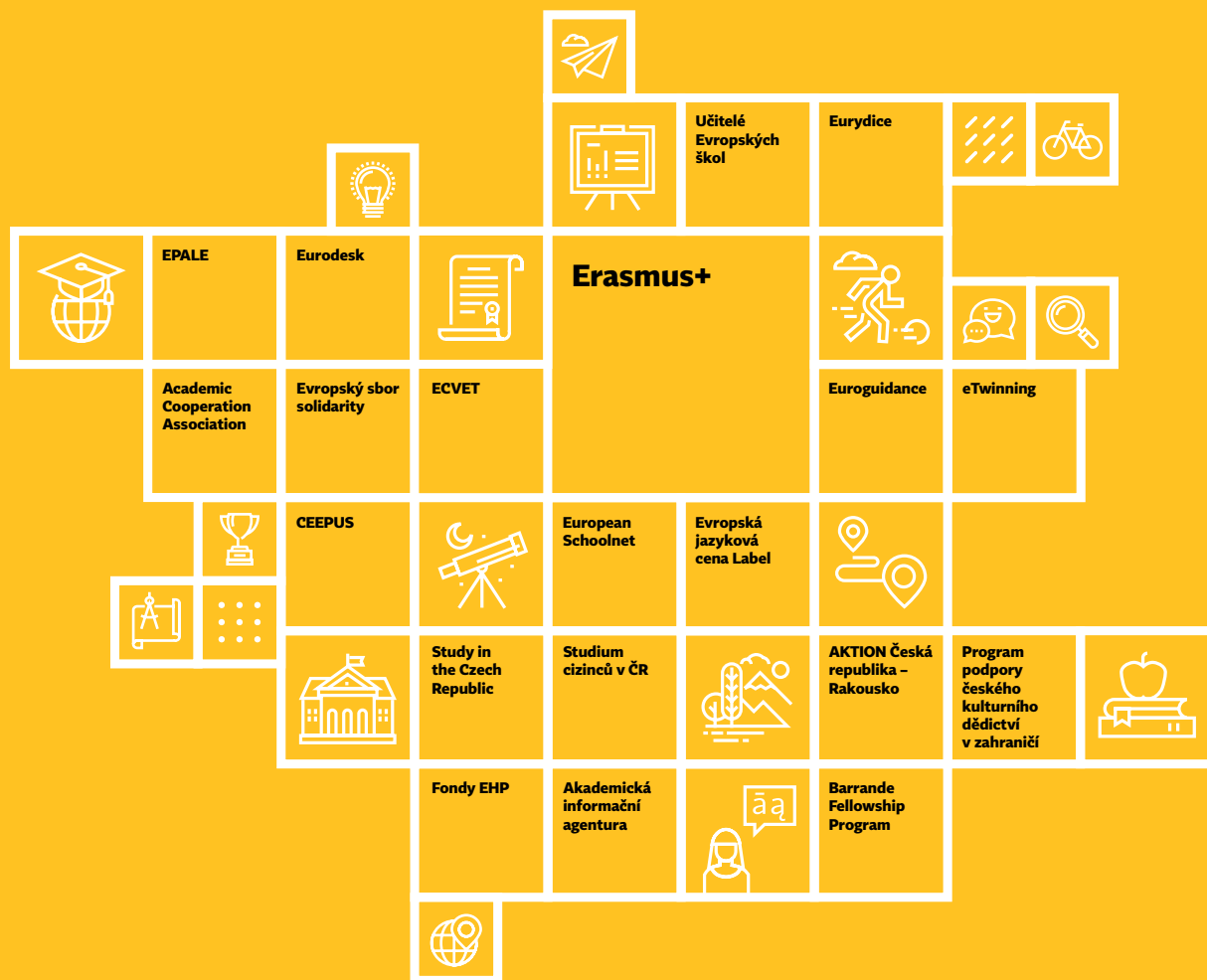
SŠRV JAKUBA KRČÍNA JE POJMENOVÁNA PO JEDNOM Z NEJZNÁMĚJŠÍCH ČESKÝCH RYBNÍKÁŘŮ

ŠTIKA OBECNÁ JE NEJHOJNĚJŠÍ DRAVÁ RYBA V TŘEBOŇSKÝCH RYBNÍČÍCH

ČESKÉ RYBNÍKY JSOU VELMI MĚLKÉ A V DŮSLEDKU DLOUHODOBÉHO SUCHA SE JEJICH STAV ZHORŠUJE

Facebook

www.facebook.com/dumzahranicispoluprace
www.facebook.com/erasmusplusCR
www.facebook.com/mladezvakci

Instagram

www.instagram.com/dzs_cz

Twitter

twitter.com/dzs_cz

LinkedIn

www.linkedin.com/company/dzs_cz

YouTube

bit.ly/DZStube

Dům zahraniční spolupráce (DZS)

Na Poříčí 1035/4
 110 00 Praha 1

☎ +420 221 850 100

@ info@dzs.cz

www.dzs.cz

www.naerasmusplus.cz

Vytištěno na recyklovaném papíře s certifikací FSC.

